

GRAIUL DÂMBOVIȚEI

REVISTA CORPULUI DIDACTIC PRIMAR DIN JUDEȚUL DÂMBOVIȚA
— SUB AUSPICIILE ASOCIAȚIEI JUDEȚENE —
A P A R E L U N A R

OMAGIUL EROULUI NECUNOSCUȚ DIN ROMA

GRAIUL

DÂMBOVITEI

REVISTA CORPULUI DIDACTIC PRIMAR DIN JUDEȚUL DÂMBOVIȚA
— SUB AUSPICILE ASOCIAȚIEI JUDEȚENE —
A P A R E L U N A R

S U M A R :

Să ne cunoaștem elevii	<i>D. I. Platon—Văcărești</i>
Italia	<i>Ion Gh. Mareș</i>
În cimitir	<i>Iosif C. Dumitrescu</i>
Metoda testelor în cercetarea atenției
și oboseli	<i>Iancu Milea</i>
Idealismul nostru — În fața politicii...	<i>Gh. Donciu — Măgura</i>
Gheorghe Coșbuc — 20 de ani dela
moartea lui —	<i>N. I. Cimpoia—Râul-Alb</i>
Din monografia comunei Țâța	<i>Ionel Comșoiu</i>
Câteva rânduri despre un coleg	<i>I. Nițescu—Bolevani</i>
Învățătorul de azi trebuie să fie artist	<i>C. M. Scarlat</i>

COMITETUL ASOCIAȚIEI:

CONSILIUL:

Simion Popescu	<i>Președinte</i>	Gh. Toader	<i>Membru</i>
Bucă Ionescu	<i>Vice-Președ. și Casier</i>	Ion Tondorescu	"
Gh. Bucurică	<i>Membru</i>	Ion Spălățeanu	"
Alex. Dragomirescu	"	Ion Bacur	"
Ilie Nițescu	"		

COMITETUL DE REDACȚIE:

Alexandru Luca

Simon Popescu

G. Bucurică

Gh. M. Ionescu

Bucă Ionescu

Ion Negoescu-Titu

Ghița Răducanu

Iosif Dumitrescu

I. Bițan

Victor Ghiculescu

Aurel Ionescu

Iancu Millea

Mih. Ciurezu

G. Danciu

Tr. Barbescu

Gh. Bujila

Redactor D. I. Platon-Văcărești

Correspondența privitoare la Redacție și Administrație, cât
și cărțile de orice natură pentru recenzii, se
vor trimite pe adresa:

D-lui **D-trul. Platon**, Com. Văcărești Jud. D-vița

SĂ NE CUNOAȘTEM ELEVII

de D. I. PLATON—VĂCĂREȘTI

Noile curente psihologice și pedagogice, ce preocupă atât de intens pe educatorii noștri, au luat naștere în țările cu o cultură înaintată și cu tradiție de secole. Importanța lor și necesitate aplicării, iau un avânt mai mare mai ales după războiu, când fiecare națiune vedea în nouile directive de educare a tinerilor generații, mijlocul de a repara erorile trecutului și a asigura un viitor mai strălucit naștunii.

La baza acestor curente și principii, stau legile generale după care se conduce sufletul omenesc. Din cunoașterea acestor legi, au luat naștere metodele de educare, ce în linii generale se potrivesc oricărei individualități.

Dacă fiecare suflet își are legile lui universale, apoi acelaș suflet, își are și particularitățile lui, diferite dela națiune la națiune, cum și dela individ la individ.

A cunoaște sufletele elevilor noștri, nu e suficient a-le cerceta numai legile generale, inmutabile, ci, trebuie să cercetăm în primul rând specificul sufletului naștunii, deosebită de alte națiuni prin mediu diferit, prin tradiție, limbă, unitate de interese, lupte comune, aspirații de viitor, care marchează deosebiriile dintre națiuni.

Cunoscând nota specifică a copilului nostru, fiu de român, modul de a se comporta, de a privi viața, de a reacționa, vom studia pe baza acestor cunoștințe, pe fiecare individ în parte, pentru a-i cunoaște individualitatea și a ne comporta cu fiecare după cum l-a lăsat Dumnezeu.

Metodele ce se vor aplica, vor păstra deci și ele principiile generale, dar vor trebui să varieze și să fie folosite în așa fel, în cât să corespundă cerințelor naturale ale sufletului elevului nostru.

Ce am făcut noi românii pentru a cunoaște sufletul real al copilului nostru și a-i aplica metodele cele noi în conformitate cu înclinațiile lui?

Așa cum am făcut în toate domeniile, am importat totul deagata.

Dacă veniau de peste hotare, din Franța sau Germania, — ba în domeniul pedagogic în ultimul timp am importat chiar din America, — erau primite ca legi nediscutabile și inviolabile, căutându-se să se sforțeze sufletul naștunii după calapoadele trimise, în loc să se creeze calapoade după puterea sufletului nostru. E posibil oare să nu existe deosebire între sufletul copilului francez, german sau american, cu un mediu diferit, cu o tradiție aparte, cu un trecut cu totul altul decât al nostru și între copilul român ce ia contact cu școala abia în a 2-a sau a 3-a generație, care vine însă cu prospețimea aceia sufletească specifică amului înfrățit cu natura?

A aplica metode care nu corespund realităților sufletului, înseamnă a distruge în acel suflet potențialul lăsat dela natură, originalitatea, vocația, care dacă ar fi fost cunoscute și stimulate ar fi făcut din copil o personalitate; contrariu, ducând la rutină și mediocritate.

Contra acestui pericol se ridică atât

de sever Vasile Pârvan în cartea sa „**Ideal și forme istorice**”: „Copiii țărănilor noștri, vioiu și clar la minte, n'au nevoie de pisălogeala de metodică născocită ca sistem educativ de națiile greoaie la spirit, pentru copii lor molâi și înceți Școala noastră trebuie să fie alta, pornită din realitatea etnopsihologică a sufletului nostru național și ramificată după scopurile sociale specifice evoluției noastre actuale”.

De câțiva ani, au început psihologii și pedagogii eoztrii a și da seama de pericolul acestui import și au căutat să pună bază Institutelor de cercetări asupra sufletului copilului nostru și a metodelor potrivite.

Din nevoia cunoașterii acestui suflet, suflet curat românesc, deosebit de sufletul copiilor celorlalte națiuni, au început și la noi să ia naștere „Centre naționale de documentare pedagogică”, organizate pe lângă: a) Ministerul Educației Naționale, b) Universitățile, c) Asociații profesionale didactice”.

Din aceeași nevoie, a luat naștere și la Târgoviște „Cercul de studii a învățătorilor din Dâmbovița”.

D-l Grigore Mărgulescu, are meritul de a fi înființat primul Cerc de studii din țară, ca asociație profesională didactică a învățământului primar.

Despre personalitatea inițiatorului, căruia învățătorimea dâmbovițeană îi este adânc recunoscătoare, nu vreau să mă ocup, deoarece D-sa fiind și revizor școlar, ar însemna să dau poate de bănuț că, laudele ce i se cuvin i le adresez mai mult datorită funcției ce ocupă. Nu vreau să jignesc modestia ce-l caracterizează.

Las să vorbească însă, clar și documentat, acea activitate atât de rodnică, a celor 4 ani de muncă, de stăruință, de sacrificii, a cărui conducător și animator,

a fost neobositul președinte al Cercului, D-l Grig. Mărgulescu. Nu laude deșarte merită, și nici nu le dorește ci înțelegere și dragoste, prin alăturarea tuturor colegilor la munca ce se depune pentru îndeplinirea acestei mari opere, folosite în primul rând nouă învățătorilor și prin noi națiunii.

* * *

Cercul de studii ia ființă la 21 Decembrie 1933.

I. Prima ședință, la 3 Martie 1934. Conferențiază Gr. Mărgulescu: «Problemele școlii primare în lumina pedagogiei timpului».

II. La 17 Martie, prof. Vasile Nicolaescu: «Probleme sociologice».

III. 19 Aprilie, Gr. Mărgulescu: «Individualitatea».

1935

I La 8 Februarie 1935, Gr. Mărgulescu: «Posibilitățile de cunoaștere a individualității fizice». D-nii Sandu Bucșeneanu și Jean Butăroiu Inst. șc. nr. 1 băeți T-viște, fac măsurătorile antropometrice a elevilor cl. 1-a.

II. 27 Martie, d-l Gr. Mărgulescu completează conferința dela 8 Februarie prin subiectul: «Cunoașterea aștității simțurilor la școlari».

III. 10 Aprilie, d-na Emilia Barbu, învățătoare șc. nr. 3: «Metoda anchetelor». D-l prof. Vasile Nicolaescu: «Experiența lui Neuman și Binet, aplicată clasei noastre».

IV. 12 Aprilie. Se discută și se defintivează următoarele chestionare: a) Preferința obiectelor de învățământ; b) Preferința cărților de cetit. c) Idealul în viață.

V. 17 Aprilie, d-l Iancu Millea: «Atenția și oboseala» (teste). La această ședință ia parte și d-l Marin Biculescu, diplomat al școlii normale Sf. Cloud, care vorbește despre: «Desemnul și evoluția psihică a copilului».

VI. 19 Aprilie, se defintivează testele de măsurare a atenției: a). Pentru atenția concentrată: 1) testul Bourdon; 2) testul Toulouse Pierone și 3) testul Crapelin și Schulze. b). Pentru atenția distributivă: testul Rossolimo și Oehra.

VII. 9 Mai, d-l N. Furtună: «Cercetarea memoriei cu metoda testelor».

VIII. 12 Mai. Se defintivează testele pentru studiul atenției.

Atenția se va studia sub cele 3 calități ale sale: *păstrare, reproducere și recunoaștere*, fiecare din acestea sub cele 3 forme: vizuală, auditivă și motorie, adoptându-se metoda economiei a lui Ebbinghaus, testul lui Cohn și Bervliett, testele laboratorului din București de sub conducerea d-lui prof. Rădulescu-Motru, testele d-rului Simon Băut, metoda Münsterberg și Bigham.

IX. 16 Mai. D-na Cornelia Baravache, despre: *Imaginația și cercetarea ei*. D-na Vasilichia-Gaal despre: *«Spiritul de observație»*.

X. 23 Mai. D-na Angela Voiculescu despre: *«Cercetarea judecării și a raționamentului prin metoda testelor»*.

XI. 30 Mai. Alex. Platon: *«Studiul inteligenței și testarea ei»*.

XII. 14 Iunie. D-na Lilica Stan iav. Li enșiată, despre: *«Importanța psihanalizei în cunoașterea individualității»*.

D-l D-tru Platon-Văcărești despre: *«Probleme de psihanaliză, în literatura universală și în cea românească»*.

În Octombrie 1935 se încep cercetările psihologice în județ cu aparatele procurate, făcându-se măsurători antropometrice la peste 30 de școli din județ.

XIII. 2 Noiembrie. M. Ciurezu, despre: *«Orarul, programul și metodele de învățământ»*.

XIV. 5 Decembrie. D-tru Platon-Văcărești, despre: *«Metoda centrelor de interes»*.

1936

I. 16 Ian. 1936. Aurei Ionescu, despre: *«Metoda Decroly»*.

II. 5 Martie. Sandu Bucșeneanu: *«Metoda Montessori»*.

III. 19 Martie. D-ra Drugănișteanu: *«Metoda gramaticii»* și Grig. Mărgulescu: *«Fundamentul psihologic al metodei Montessori»*.

La 15 Aprilie 1936 se deschid cursurile de cultură generală, pentru învățătorii ce au de dat examenul de definitiv și înaintare gr. II, luând parte 75 învățători, cursuri care țin 5 zile, conferențiind d-ii: prof. dr. Al. Vasilescu, prof. Vas. Nicolaescu, inspector școlar Alex. Luca, prof. N. Tomescu, prof. Estimescu și Grig. Mărgulescu.

IV. 9 Mai. D-l prof. Vas. Nicolaescu vorbește despre: *«Filosofia lui Kant»*.

V. 28 Mai. D-ra Virginia Popescu, învățătoare licențiată, vorbește despre: *«Panait Istrate, omul și operat»*.

La 23 August se deschid iarăși cursuri de cultură generală, luând parte 65 învățători, conferențiind d-ii profesori: N. Mazilu, V. Nicolaescu, A. Tomescu, prof. dr. Alex. Vasilescu, Adrian Ciocârdia, Ganea și d-ii Grig. Mărgulescu, D-tru Platon-Văcărești, inginer Gaal, dr. Filip Barbulescu.

1937

I. 28 Ianuarie 1937. D-l Grig. Mărgulescu face experiențe practice cu elevii cl. II-a, cu testele Toulouse Pieron.

II. 18 Februarie. D-l Grig. Mărgulescu experimentează testele Kräpelin.

III. 25 Februarie. D-l Grig. Mărgulescu vorbește despre: *«Tehnica testelor»*.

IV. 1. Aprilie. D-l Zănea Cruțu: *«Intuiția și predarea ei în școala primară»*.

1938

I. 20 Ianuarie 1938. Ședința festivă de deschidere, luând cuvântul d-ii Grig. Mărgulescu, Buică Ionescu, D. Platon-Văcărești și G. M. Ionescu.

II. 8 Martie. D-l Dr. Octav Georgescu: *«Problema alimentație la copii»*. D. I. Platon-Văcărești: *«Importanța istoriei și metoda ei în spiritul școlii active»*.

* * *

Acum când Cercul de studii pășește în al 5-lea an de existență, când atâția dintre noi ne-am lărgit cunoștințele prin el, când nouile metode și principii psihologice au fost difuzate nu numai în masa învățătoarească, căci acest cerc se adresează tuturor ce se interesează de bunul mers al educației, când am văzut cât de rodnică activitate s'a depus până acum, trebuie să ne gândim la viitorul program de activitate la care să ne dăm cu toții obolul muncii noastre.

Problemele mari care și-a pus în gând conducătorul acestui Cerc să le rezolve, probleme care nu se pot duce la bun sfârșit cu ușurință, cer ani mulți de cercetări și studii.

Au fost unele din ele, ca aceia a ex-

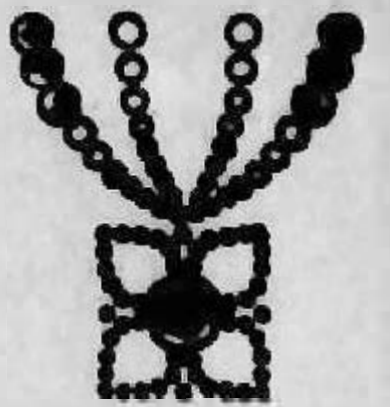
permentării testelor autorilor streini, care a cerut muncă încordată luni de zile, pentru a se vedea dacă testele aceste pot fi aplicate și copilului nostru, iar unde nu, s'au modificat, pentru a corespunde cu psihologia și gradul lor de dezvoltare.

La desăvârșirea acestor studii făcute asupra tuturor copiilor din județul nostru,

vor fi chemați la rodnică activitate în primul rând toții învățători dâmbovițeni, pentru ca din studiul a cât mai mulți copii să putem trage concluziile care să ne ducă la cunoașterea specificului sufletului copilului nostru și în consecință, a metodelor ce trebuie să întrebuițăm.

I T A L I A

de ION GH. MAREȘ

I V

Roma.

Odată cu ivirea zorilor intrăm pe albia fluviului Tibru sau „*Tevere*” cum li spun italienii. Rapidul trece peste apa albicioasă a fluviului și se angajează într-o fugă nebună pe versantul din stânga, chiar pe sub ultimele ramificații ale munților Sabinelor, desbrăcate de haina verde-cenușie a pădurilor. Sântem pe pământul strămoșilor noștri „Latinii”, păstori și băștinași ai glii. Dincolo de fluviu hălăduiau: „*Etruscii*” pescari, navigatori și venetici. Pe vremuri, — acum aproape 3000 ani, — între aceste două popoare, au fost lupte sângeroase, impunându-se la conducere Etruscii cari dispuneau de mai multe resurse, dar fiind nevoiți să adopte limba și obiceiurile cetății latine. Parcurgem unul din cele mai vechi și mai bătute drumuri din Europa, pe unde acum 2000—2500 ani, băteau talpa sandalei pe lespede de piatră a șoselelor, legionarii romani. De-ar învia strămoșii noștri cred că nu s'ar rușina de strănepoții lor din Italia cari în loc de drumurile pietruite de atunci, ar vedea calea ferată electrificată și cordeaua de asfalt aruncată peste văi și peste dealuri!

Pe aici plecau în fruntea armatelor spre hotarele îndepărtate Impărației-Auguști; pe aici se întorceau legiunile romane biruitoare aducând în lanțuri mii de robi și odoare, mărturii ale învingerii adversarilor.

Pe aici au invadat în cetatea străbună: Galii, Cartaginezii, Goții și Herulli! Calea celor mai mari bucurii ca și a celor mai mari restriști ale imperiului roman aceasta a fost!

Aspectul regiunii este acela al câmpului după seceriș; porumb gata de cules și cu firul scurtat până la ștuleți, probabil ca să fie cât mai bine prăjit de soare. La câte-va gospodării ștuleții culeși l-am văzut din nou întinși la soare pentru ca porumbul să fie cât mai svântat, și când mă gândesc că la noi porumbul se culege aproape verde, îmi explic de ce pelagra este așa de răspândită. Mișcarea pe câmpie nu s'a deslănțuit încă fiind prea de dimineață.

Așezările omenești se împart în două categorii: satele și orașelele vechi sunt departe de calea bătută, pe părțile cele mai înalte ale dealurilor, cu casele logboșite unele într'altele, cu spatele din afară înalt

ca un zid de cetate și cu olane pe care mușchiul și praful vremurilor formează un strat destul de gros. Unele sânt așa de spânzurate pe înălțimi, că te întrebi cum urcă localnicii acolo? Așezările cele noi sânt deoparte și de alta a șoselei, la îndemâna tuturor și la locuri unde se poate da orice dezvoltare întreprinderilor locale.

Ne apropiem de Roma, punem în ordine bagajele. Din cauza terenului accidentat nu putem prinde vre-una din perspectivele urbei.

lui Mussolini, totuș acum ne putem prenumăra printre vizitatorii carii au avut norocul de a cunoaște Roma.

Sântem cu impresia că mergem la rude îndepărtate și preocupați de grija ce ne rezervă neprevăzutul. Aceste preocupări le citesc în ochii mai ai tuturor camarazilor. În febra ce ți-o dă apropierea de punctul culminant al unui voiaj lung și obositor, trenul s'a oprit fără ca noi să ne fi așteptat și muzica militară care sună un marș viu și repede ne face atenți c'am sosit în : „Roma”!

OMAGIUL EROULUI NECUNOSCUȚ DIN ROMA

Au eșit în întâmpinarea noastră și ne salută pe peronul gării : „Guvernatorul orașului Roma, reprezentantul autorităților locale și al asociațiilor de războiu ; grupul „Medaliei de aur al valorilor militare ; asociația națională a mutilaților și invalizilor de războiu ; voluntarii de războiu ; institutul național al Nostro-Azzuro ; forțele tinere „ale partidului național-fascist, combatant”, etc., însoțiți de un ploton format de tineri fasciști cu muzică militară împreună cu o asistență foarte numerosă, deși era o oră matinală. Plutonul fascist defilează împreună cu reprezentanții mai sus arătați, dupe care

ne încolonăm și noi în cap cu d-l Virgi Serdaru, generalii însoțitori, spre a le întoarce salutul. Rupem rândurile, ne strângem mâinile unii altora, ne adresăm cuvinte de salut frățesc ; simțim că sântem fericiți fiindcă primirea ce ni se face este pornită din inimă ; n'au fost discursuri, au fost în schimb lacrimi de bucurie a fraților îndepărtați care se revăd dupe atâta timp, am putea spune dupe 2 milenii !

Ni se imparte programul oficial pentru tot timpul cât vom sta în Roma și în Italia și ni se comunică hotelurile unde s'au rezervat camere pentru noi. Eu sânt repartizat

la hotel Torino pe strada Principele Amedeu, hotel mare, curat și bine mobilat. Mi se dă camera nr. 95, unde găsesc bagajele mele.

Cartierul general se stabilește la: „Albergo Massino d'Azeglio”, iar restaurantul la: „Vaccari Michele” strada Cavour.

Primul lucru care se impune este o odihnă întremătoare până la masa de prânz, rămânând ca atunci să-mi întocmesc și programul suplimentar pentru orele libere lăsate de programul oficial spre a vizita tot ceia ce ne-ar interesa din Roma. Programul suplimentar se execută în grupe de 2—3 persoane.

* * *

La ora 5³⁰ p. m., ne grupăm și cu flori și o frumoasă coroană, având în frunte muzica militară, pornim la mormântul „Milite Ignoto” ce se află pe Altarul Patriei, în fața monumentului Victor Emanuel, străbătând stradele: Cavour, Lânzo și dell'Impero. Pe tot acest parcurs ne-a întâmpinat o mare mulțime de lume îngrămădită pe trotuare, la ferestre, balcoane etc., iar în piața Eroului Necunoscut o mare de capete ne aștepta și a asistat la întregul ceremonial, ce a însoțit depunerea Coroanei, a florilor și omagiului adus de noi eroismului italian, cu toată ploaia care se deslănțuise.

În cadrul acesta de construcții, palate, coloane, statui etc., din toate epocile, martore ale atâtor lupte vitejești, ale dominațiunii imperiului roman; la picioarele celui mai formidabil monument, am avut momente de adevărată reînălțare sufletească. Origina noastră latină, prin probe de mare valoare, am văzut-o și am simțit-o în toate fibrele sufletelor noastre!

„Astăzi a fost o zi de mare sărbătoare latină!”

Vom păstra în inimile noastre de-a pu-

ruri toată strălucirea în care a fost îmbrăcat Omagiul adus de Combatanții latini dela Dunăre atât eroului necunoscut cât și întregului trecut milenar roma!

Pelerinaul nostru la Roma a îmbrăcat forma și a atins o înălțime conformă cu origina noastră!

Cu venirea noastră în cetatea lui Iulus Cesar dela mii de kilometrii, spre a ne închina trecutului strămoșilor noștri, am adus o consolidare „Frăției româno-italiene!”.

Solemnitatea omagierii eroului necunoscut s'a desfășurat în asistența reprezentanților: armatei italiene, legațiunii române, partidului național-fascist și asociațiilor de războiu.

Garda cu drapelul U. N. A. L., s'au prezentat până în fața Mormântului Eroului Necunoscut. În momentul depunerii coroanei se păstrează un moment de reculegere; urmează închinarea drapelului și a combatanților români, după care muzica militară intonează: „Imnul Național Italian”.

Cu aceasta cerenonia se încheie. Ploaia încetează; soarele ese dintre nori și scaldă în văpăi de foc toate piesele monumentului Victor Emanuel îmbrăcate în aur!

Ne încolonăm din nou și suim în Conopidoglio, — Capitoliu, — și mergem la mormântul primului fascist căzut, pe care-l onorăm cu salutul roman. Intrăm apoi în: „Muzeul Capitolinii”; foarte interesant și instalat într'o construcție romană, refăcută în evul mediu, la care a contribuit prin talentul său Michel-Angelo și Carol al V-lea după cucerirea Romei. Piesele muzeului se împart în două: sculptură care este numai de origină antică formată din statui de marmură, morminte, plăci de piatră, toate lucrate cu o mare măiestrie; pictura este din timpul renașterii, compusă din mari tablouri, cele mai multe cu conținut istoric. Eșim apoi pe terasa cea mai înaltă a Capitoliului de

unde prindem întreaga panoramă a oraşului sfânt !

Fluviul „Tevere”, are aproape acelaş curs ca şi Dâmboviţa şi taie Roma în două părţi neegale, cea din stânga cuprinzând partea cea mai mare împreună cu cetatea cea veche. Toate podurile de peste fluviu sânt de o frumuseţe arhitectonică şi artistică necgalată.

Dincolo de fluviu, în fund spre apus se vede Catedrala Sf. Petru; ceva mai la stânga Palatul Justiţiei; înspre nord Camera deputaţilor şi Quirinalul, puţin mai la dreapta Coloseul, Forul Roman, Forul Traian etc.

Roma este mare, masivă şi singurul oraş din lume care păstrează în inima sa atâtea construcţii şi piese antice într'o stare relativ bună. Toate acestea trăesc într'o dulce înfrăţire cu edificiile cele noi. Mijloacele cele noi de transport ale oraşenilor trec prin faţa tuturor; iar chipurile în marmoră ale împăraţilor şi consulilor romani în diferite atitudini privesc pe urmaşii lor grăbiţi!

Ceaţa de pe dealurile inconjurătoare a început a pune stăpânire pe marginile oraşului; ultimile raze ale soarelui care a apus, au dispărut; umbrele inserării nu ne mai lasă să contemplăm oraşul cu un trecut atât de frământat.

Capitoliul care este ridicat pe una din cele şapte coline ale Romei, a fost locul unde se desfăşura întreaga viaţă politică a Romanilor. În prezent sânt construcţii vaste la care se merge pe o scară monumentală ornamentată cu 2 lei, iar sus cu statuile lui Castor şi Pollux carii strunesc alături câte un cal admirabil. Pe terasă în fund se ridică o construcţie transversală din mijlocul

căreia se înalţă un turn cu arologiu.

Capitoliul cu toate construcţiile, cu muzeul, statuile şi scara monumentală exală o atmosferă dintr'alte vremuri!

Mergem de aici la: „Sediul Central al Asociaţiunilor Naţionale a luptătorilor din Italia”, din Piaţa Grazioli.

Sântem primiţi de d. profesor Amilcar Rossi, deputat şi preşedintele Uniunii Naţionale asistat de d-nii Carlo Delcroix, Căp. Manuce, Vella secretarul geeral al uniunii.

D-l profesor Amilcar Rossi în Italieneşte, face un istoric foarte fidel şi amănunţit începând cu împăratul Traian şi terminând cu România Mare. Părintele Irneu ne traduce întreaga sa cuvântare. După d-sa vorbeşte în italieneşte d. Comandor Boţan C. care aminteşte toate legăturile noastre cu strămoşii noştrii şi legăturile cu fraţii italieni. După d-sa vorbeşte d-l General Găvănescu care scoate în relief strălucitele fapte de arme ale fraţilor italieni şi fraţilor lor din Dacia-Traiană. La fine vorbeşte d-l Virgil Serdaru preşedintele U. N. A. L. în franţuzeşte spune: „ne simţim mândrii de origina noastră, vom duce la Dunăre veste de puterea formidabilă italiană” şi apoi mulţumeşte călduros de primirea atât de duioasă ce ne-au făcut-o fraţii noştrii, rugându-i fierbinte să ne întoarcă vizita la Bucureşti.

Dupe aceasta cu toţii am trecut din sala de festivităţi, în saloanele de recepţii unde am luat o gustare stropită cu cele mai alese vinuri italiene.

(va urma)

Îngân colegii şi pe D-nii colaboratori, a ne trimite până la 5 Aprilie, articole pentru numărul de pe Aprilie, care va apărea până 'n Sf. Paşti.

I N C I M I T I R

*In cimitir de când îl știa,
Plouă și ninge cu tristeți;
Iar traedafirii par scueți,
Aduși dintr'un imens pustiu*

*In cimitirul cu 'nserări
Numni tăcerea mi-a vorbit
Și caravane de 'ntrebări
M'au chinuit !..*

*In cimitirul cu mister,
De câteori mai mult am stat,
Mi s'au părut că sunt de miere
Potecile 'napoi spre sat*

*Căci în ograda cu vieți
Trecute 'n somnul fără leac,
Cu fiecare ceas înveți,
Că ești al lutului posac.*

Ion C. Dumbrăscu

METODA TESTELOR IN CERCETAREA ATENȚIEI ȘI OBOSELII

de IANCU MILEA

Metodele întrebuintate în domeniul studiului individualității sunt multe și toate au de scop, evidențierea specificului fiecărui ins. În cece privește latura sufletească, metoda căreia i s'a dat mai multă atenție și cu care s'a întreprins cele mai multe cercetări, a fost metoda testelor. Cele dintăiu cercetări pedagogice s'au făcut cu ajutorul testelor și ele au urmat un drum paralel cu teoriile ce s'au lansat asupra inteligenței.

Primul psiholog care a alcătuit teste a fost Catell în 1890. Mai în urmă au alcătuit teste Masselon, Bourdon, Ebbinghaus, Heilbrdner, etc., iar cei ale căror teste au fost mai îndelung experimentate au fost: Claparède, Stern, Binet, Simon...

Testul este un fel de probă, o încercare, având drept obiect determinarea caracterului psihic ori fizic al unui individ. Se distinge prin simplitatea sa, și tocmai prin această simplitate trebuie să prindem atitudinea individului în anumite situații complicate, pe baza unor fapte sufletești elementare, care se întâmplă în condițiile măsurabile ale experimentului. Procedul testului: ar fi deci, să desfacem fapta totală sufletească în diferitele-i părți componente și apoi cercetăm dispoziția sufletească pentru fiecare dintre aceste funcțiuni speciale prin anumite situații miniaturale, dinainte plănuite, prin care

fiecare funcțiune individuală, apare pe o scară redusă. Acest procedeu trebuie să îndeplinească anumite norme și anume:

Testele să corespundă funcțiunilor formale ale inteligenței, aptitudinilor înăscute, nu deprinderilor sau cunoștințelor câștigate de elev în școală. Cunoștințele sau deprinderile fiind determinate și prin alte mijloace, examenele, notele. Ceeace examenele și notele nu ne pot înfățișa, e tocmai cece e mai important de cunoscut și anume aptitudinile cu care se naște un individ. Varietatea examenului prin teste ar putea să ne descopere și cece e înăscut.

2. Testele să fie astfel alcătuite, încât să îndeplinească condițiile unui bun experiment. Să existe posibilitatea de a așeza subiectul de examinat în diferite condițiuni, care să înlesnească comparația și să prezinte posibilitatea controlării.

3. Rezultatul fiecărui test să fie dat prin valori cantitative, accesibile măsurării. În felul acesta se dă posibilitatea unei comparații juste între diferiți elevi examinați.

4. Să fie astfel întocmite, încât examinarea să ceară un timp cât mai scurt posibil. În felul acesta elevul nu obosește, iar educatorul nu pierde prea mult timp, din cel destinat activității educative.

Claparède împarte testele în teste psihologice

și teste profesionale. Testele psihologice le sub împarte în teste de inteligență generală și teste de aptitudini, iar pe cele profesionale în teste sintetice și teste analitice.

Binet de asemenea împarte testele, în teste de cercetare sintetică a inteligenței scara metrică și teste de cercetare analitică a inteligenței.

Dintre facultățile sufletesti asupra cărora s'au îndreptat cu deosebire cercetările psihologilor a fost atenția și aceasta pentru că întreaga viață sufletască este condiționată de această funcție, stă în ce privește prelucrarea, elaborarea lor. Nici o operație intelectuală nu se poate face fără concursul atenției. Unii psihologi, au mers și mai departe și au zis: „cine reușește să cu oască atenția, reușește să determine și inteligența”.

Testele pentru cercetarea atenției sunt multe; vom vorbi de cele mai însemnate ca metod și mai ușoare ca practică. De asemenea le vom împărți în teste prin care se cercetează atenția concentrată și teste prin care se cercetează atenția distributivă (câmpul atenției).

Testul Demoor, Ley. Constă în a dicta elevilor un șir de cifre și ei să le scrie pe măsură ce le aud pe o foaie de hârtie.

Testul Binet, Bourdon. Se dă copiilor să cite dintr'un text, două sau trei litere, de ex.: a, e, t mp de 5 sau 10 minute.

Testul Ebbinghaus, constă în a prezenta elevilor un text imprimat din care lipsesc fie unele vorbe, fie unele silabe și li se cere să-l reconstitue.

Testul lui Kräpelin, constă în adunare de cifre în linie verticală. Kräpelin a conceput metoda adunărilor de cifre, de oarece această activitate cere o concentrare mai mare a atenției și că deci rezultatele pot fi mai precise decât cele prin tăierea literelor.

Pe o pagină sunt așezate mai multe serii de numere, cari trebuiesc adunate de elevi, iar rezultatul se scrie la dreapta șirurilor numai prin unitate, zecile se lasă de o parte.

Testul lui Schulze. Un alt psiholog german, Schulze, modifică procedeul, plasând numerele în linie orizontală, adunarea făcându-se cu două cifre.

Schulze în stabilirea rezultatelor, consideră fiecare greșală cu coeficientul 3. Adică dacă are 5 greșeli, el consideră 15: de 3×5 . După mai multe experiențe rezultatul e redat prin grafice spre a se determina tipul de activitate.

Dintre toate aceste teste cel cu care am întreprins mai multe cercetări, a fost cel. al tăcerii literilor al lui Binet și cred că aceasta este cel mai bun, fiind cât se poate de ușor, prezentând aceeași dificultate în tot timpul experienței.

Pentru cercetarea atenției distributive se întrebunțează aceleași teste cu unele variații.

Testul Demoor, Ley, pentru cercetarea atenției distributive se modifică în felul următor: în loc ca elevul să scrie numerele una după alta, pe măsură ce le aude, i se dă hârtie quadrilată cerându-i-se să scrie fiecare cifră în câte un pătrățel, sau la două pătrățele, sau din 3 în 3 pătrățele.

Testul Binet, Bourdon se modifică astfel: în timp ce elevii cite litere, să inumere în gând bătăile unui metronom (eu am înlocuit metronomul cu o scândură în care loveam cu tăișul unui cutit).

Tot pentru cercetarea câmpului atenției, se întrebunțează un test cu tăeri de litere și în acelaș timp elevul trebuie să spună cu glas tare zilele săptămânii, sau lunile anului (de la sfârșit spre început) în sens invers. Acest test are de savantajul că trebuie să procedăm individual.

Durabilitatea atenției (rezistența la turburări senzoriale) se cercetează în felul următor: în timp ce elevii sunt în executarea unui test, se provoacă intreruperea lucrului prin turburări sonore sau vizuale, produse în mod automat (cu o mașină electrică) la intervale egale și intensitate constantă. Se măsoară timpul de oprire (care trece de la încetarea lucrului și până la reluarea lui). Cu cât acest timp este mai scurt sau chiar de loc, cu atât atenția e mai durabilă, mai concentrată. Prezintă dificultate de asemenea că se procedează individual.

Am văzut că funcția atenției, se caracterizează prin două fenomene: unul de concentrare a energiei psihice asupra unor puncte și altul, concomitent cu acesta, de înlăturare a elementelor turburătoare.

Prin urmare, pentru a nu îngreuna actul de concentrare, pentru a stimula și susține cât mai bine atenția, trebuie mai întâiu să înlăturăm elementele turburătoare.

Elementele turburătoare mai însemnate, care pot surveni în viața unui individ sunt:

1. Turburări externe, provocate de senzațiile venite de la lumea din afară;

2. **Turbari organice**, provocate de senzațiile organice ale corpului.

3. **Turbari psihice**, provocate de propriile stări sufletești ca de ex.: *oboseala*.

Claparède numește *oboseala* impresiunea subiectivă întovărășită de o neputință obiectivă.

Tot Claparède arată și factorii cari înlesnesc producerea oboselii psihice și anume:

1. *Vârsta*. În perioadele de mare creștere fizică (cum ar fi în timpul pubertății) *oboseala* vine mai repede.

2. *Intârzierea mintală*. Intârziării obolesc mai repede. Aceștia fiind la un loc cu normalii se trudesesc să facă eforturi și atunci obolesc mai repede.

3. *Lipsa de antrenament*. Lunea e *oboseala* mai mare ca Marți; în ora de dimineață *oboseala* e mare ca în ora II sau III.

4. *Lipsa de interes*, care face munca în silă. Se crede că există în organism un rezervor de energie, din care se consumă când se lucrează cu plăcere, fără a mai consuma substanța musculară sau cerebrală.

Când munca e lipsită de interes, atunci rezervorul se închide și organismul trebuie să fabrice energie nouă, în felul acesta istovindu-se. Așa că munca fără interes, e și dăunătoare organismului și nefolositoare sufletului, căci sufletul refuză să asimileze ideile impuse cu silă.

5. *Activitatea intensă prelungită*. În cursul anului *oboseala* e mai mare, ca în vacanțe, Sâmbăta mai mare ca în celelalte zile, în ora ultimă de dimineață și în orele ultime de după amiază, *oboseala* e mai mare decât în celelalte ore din zi.

Deasemenea printre factorii cari înlesnesc producerea oboselii se mai socotesc și: *poziția corpului la lucru; aerul viciat; greutatea lucrului; metoda educatorului; personalitatea educatorului*. Simpatia copiilor pentru învățător și autoritatea acestuia evită în parte *oboseala*.

Metodele pentru constatarea și măsurarea oboselii.

Metode indirecte. S'a căutat să se determine *oboseala* intelectuală prin sensibilitatea tactilă. Prin studierea sensibilității, psihologii voesc să dovedească faptul, că, cu cât un elev e mai obosit, cu atât sensibilitatea tactilă e mai slabă. Pentru aceasta s'a servit de extenziometru — un fel de compas; cu cât sensibilitatea tactilă este

mai accentuată, cu atât putem apropia vârfulle unul de altul mai mult, simțind în aceeași timp două înțepături și cu cât sensibilitatea este mai slabă, cu atâta va trebui să depărtăm vârfulle extenziometrului, spre a fi simțite două și nu unul. Tot această metodă se servește în cercetarea oboselii de dinamometru.

Rezultatele, în cercetarea oboselii, pe această cale au fost slabe, întrucât întotdeauna dintr'o faptă fizică, se poate cunoaște un fenomen psihic.

Mult mai bune rezultate a dat metoda directă, care s'a adresat deadreptul, fără nici un intermediar, funcțiunii sau fenomenului pe care-l cercetează.

Un mijloc prim, pentru experimentările directe, sunt dictările. Se dictează un text la ora 8 dimineața; peste o oră se dictează alt text; peste o oră iar. La sfârșitul lecțiilor se dictează iar un text. Măsurarea oboselii se face după numărul și importanța greșelilor.

Acest test, deși foarte bun, prezintă o oarecare nesiguranță, întrucât nu putem fi siguri dacă greșelile oarecând sunt făcute din cauza oboselii sau din neștiință.

Un alt test constă în calcule aritmetice în felul următor:

După psihologul Kräpelin, se dă fiecărui copil pentru cercetare, câte o foaie tipărită cu numere în sens vertical și li se cere să le adune, indicându-se procedeele de a aduna: cifra I cu II, rezultatul cu III și așa până se termină coloana sau până trec timpul pentru experiență (cam 10—15 minute).

Experimentatorul împarte timpul în intervale, punând pe elevi ca la un semnal dat să pună sau + și să continue munca, putând prin aceasta determina gradul oboselii la intervale anumite. Pentru noi învățătorii și această experiență prezintă desavantajul, că nu suntem siguri că toți elevii știu să calculeze exact.

Mai ușor ca executare și cu mai multă siguranță pentru cercetător, este testul lui Schulze; tot adunări de cifre, dar numai cu două cifre în linie orizontală, — numărul erorilor fiind considerat cu coeficientul 3.

Testul lui Ebbinghaus. Se dă elevilor foaie tipărite din care lipsesc unele vorbe sau silabe și li se cere să le reconstitue. Acest test pentru cursul primar e prea greu, deci nouă ca învățători, nu ne este accesibil.

Pentru cercetarea oboselii eu m'am folosit de două teste, pe care le cred cât se poate de bune.

I. *Testul calcului aritmetic* al lui Claparède. Se prezintă elevilor foi unde sunt tipărite operațiuni aritmetice neefectuate (adunări sau scăderi, etc.) și li se cere să le efectueze într'un timp dat.

Eu le-am dat 5 minute pentru efectuarea operațiunilor. Se repetă experiența de două trei, sau de mai multe ori, în cursul aceleași zile de curs. Se observă timpul când elevii fac cele mai puține erori.

II. *Testul tăcerii literelor* a lui Binet. Se dă elevilor să taie litere dintr'un text dat timp de 15—20 minute). Timpul se împarte în intervale egale prin semnale, când elevii sunt obligați să pună somn. Numărul de litere rămase netăiate este considerat ca greșală și se indică oboseala elevilor în diferite intervale. Repetat de mai multe

ori într'o zi ne poate da graficul oboselii clasei întregi.

Ca orice lucru și metoda testelor, nu scapă de sub lama tăioasă a criticilor, care în multe cazuri produc descurajarea. Un lucru trebuie să avem în vedere și anume ca în tot ce facem pe această cale să punem cât mai mult suflet. Să repetăm de cât mai multe ori experiențele, pentru ca rezultatele pe care ne întemeem să fie cât mai temeinice.

Nu este îndreptățită descurajarea acelor educatori, cari, încercând să aplice unele metode pentru studiul individualității, s'au lovit de multe dificultăți. A aștepta să piară aceste dificultăți fără concursul nostru, este a ține frâul progresului școlii noastre.

Din frământările noastre, să fim siguri că vor răsări luminișuri statornice.

IDEALISMUL NOSTRU -- IN FAȚA POLITICII...

de. GH. DANCIU Inv. Măgura, D-vița

Cine a spus că: «viața este o luptă», o vecinică «mișcare», a reușit să exprime în două cuvinte, tot adevărul ce se desprinde din filozofie, asupra existenței omenirii.

În știință, se afirmă deasemenea, că principiul mișcării este pretutindeni activ în univers. Iar sociologii au consacrat acea formulă, care explică toate manifestațiunile colectivității omenesti, a dinamismului vieții sociale...

Este dar firesc, să observăm o prefacere conștientă, a tuturor formelor de alcătuire a vieții de Stat, în care, — ca cetățeni — suntem cuprinși și noi.

Ca Români, avem de împlinit acele elementare și sfinte datorii, pe cari le-am învățat din clasele primare: respectul legilor țării — în timp pace, și apărarea patriei în timp de războiu. Iar ca «cetățeni români», avem drepturi și datorii, așa cum prevăd legile țării.

Este o datorie de primul ordin, pentru toți oamenii luminași ai Cetății, de a veghia asupra bunului mers al treburilor publice, de a face ca Cetatea să aibă cea mai bună conducere și toată siguranța necesară, înăuntru și înafară!

În cece ne privește pe noi, — se știe, suntem luminătorii, dar și străjerii neclintii, al vieții Neamului nostru.

Și în această calitate, trebuie să ne unim observațiunile ce le-am făcut fiecare, cu o constatare făcută mai înainte de D-l D-trie Gusti. Iată ce spunea D-sa: «Ne găsim la o mare răscruce. Statul își caută o formă de încheiere, merită să corespundă structurii sale sociale și aspirațiilor adânci ale națiunii. Vom avea un Stat nou, pentru că el este cerut de vremurile noi și de specificul vieții noastre sociale și naționale».

În momentul acesta, — să-i zicem «istoric» — prin care trece țara noastră, deschizându-și alte perspective politice, mai frumoase și mai în acord cu aspirațiunile noastre naționale, e necesară și pentru noi, învățătorii, o reinnoire sufletească, o altă atitudine în viața socială și politică a Neamului! Să ne impunem evoluția noastră sufletească din acest punct de vedere, pentru că, odată cu toți cetățenii, am asistat la desfășurarea unui fenomen de o adâncă și tristă gravitate: *Arta politică*, filad aplicată în țara noastră, (și în deosebi la sate), în condițiuni nefirești, — ea nu sporește

altfel, — a degenerat în «politicianism». Ideile frumoase, cari conduc de obicei pe marii oameni politici, și în genere idealismul politic, care în mod natural, este cea mai fericită eflorescență a sentimentelor de umanitate, abnegațiune și altruism social, s'au schimbat la față, când au intrat în umbra intereselor de partid.

Tot ce a fost nobil în concepția unei așezări de Stat, a devenit element de exploatare pentru unii interesați. — Politica, așa cum trebuie să fie înțeleasă — în cea mai curată accepțiune a sa, a devenit... «politicianism», așa cum l-am văzut manifestându-se. Și, decăzută astfel, din sferele ei de gând curat și de lumină, a invadat în toate satele și târgurile țării, ca o molimă, care avea să înăbușe mai întâi, moralitatea, (adică respirația normală a vieții sociale), apoi a semănat vrajbă între frați și anarhie în sufletele oamenilor, de parcă lumea fusese lovită de-un blestem apocaliptic!

La început, politica a atras mai mult pe liber profesioniștii cari, prin felul ocupațiilor lor, aveau mai puțin de riscat. Mai târziu, ea se întinde ca o lepră pe întreg corpul social. Din mila lui Dumnezeu, ea a ajuns o meserie destul de rentabilă, — o meserie ca orșicare, — căci nu mai există incompatibilitate, putând fi avocat, sau preot și în acelaș timp, — prefect, deputat, primar etc. adică «politician». —

Și meseria de politician, a fost cu drept cuvânt, rentabilă pentru mulți din cei cari cutreerau prin târguri și prin sate, adunând săteni pe la cârciumi, la primărie, ori chiar... în școală, — ca să le promită «marea cu sarea», batjocorind și amenințând pe «hoții cari au furat averea țării», din celelalte partide. — Mirajul politicii atrăgea pe mulți din cei chemați, dar și pe mai mulți din cei «nechemați»; căci nu se mai cunoscuse până atunci, vr'o artă, care să reușească a face totul din nimic!...

Cât rău a adus acest politicianism anarhic și imoral, unora dintre instituțiile țării și cât de mult a dăunat bunului mers al treburilor publice, se știe.

Dar pe noi, ne interesează în primul rând, școala. Și ca muncitori neobosiți în cadrul ei cultural, precum și ca îndrumători ai vieții sociale, (de la sate mai alca), avem prezente în mintea și în jurul nostru chiar, efectele propagandelor deșantate ale politicii. Epocile alegerilor, sau Săturările politice, cum le numesc starele, actuali-

zează din ce în ce mai viu și mai dureros, rănille ce le-a produs această boală a politicianismului, pe trupul țării noastre. Lipsa de respect față de autorități, călcarea fără scrupule de conștiință a legilor țării și a drepturilor unora dintre cetățeni, nesiguranța generală și... ce e încă și mai dureros neîncrederea în orice intelectual și deci și în noi învățătorii, cari suntem cei mai apropiați de popor. Pentru că politica s'a introdus și acolo unde nu avea deloc ce căuta... în școala primară!

Imi e penibil să descriu, cari au fost anume, efectele produse aci, de cangrena politică... Unii am avut prilejul, să le vedem în aspectele lor cele mai oribile, iar alții, mai puțin; dar le-am văzut și le-am simțit cu toții.

Peste idealismul nostru s'a abătut atunci, furtuna... Patimi răscolite din adânc, păreau că vor să întunece orizontul nostru senin, cu nouri grei de interese și de ambiții personale!... Unii dintre noi, au fost smulse din rădăcinile adânc înșefte în glia anonimă, (dar bogată în virtualități fecunde pentru a cine ar vrea s'o valorifice) și târați la vale, de torentul luptelor politice.

Esențele mai slabe... Stejarii însă și brazii credincioși și mândri de misiunea lor decorativă, între copacii desfunziți, au rămas; cei dintâi în virtutea puterii de rezistență, iar ceilalți, însufleștiți de «idealismul» lor persistent! Așa au stat aceștia — cei mai mulți — neturburați, în fața politicii. (Și acum, după furtună... ce plăcut e să auzi dinspre pădure, un freamăt lloștit de mulțumire!

Școala era mică, — abia răsărită printre ierburile câmpului și aproape de brazdă, ca pentru niște iloși — învățați îndelung a răbda. Politicienii mari și mici, — după moda timpului fiind democrați, au crezut de datoria lor, că trebuie a'o fericească și pe ea cu ceva. Și desigur, cum avea să ridice ei «școala poporului», altfel, dacă nu tot prin... politică?

Dar, fără să-și bată capul prea mult, cu probleme serioase, prin cari ar fi găsit modalități reale de a o ajuta, — au tăbărat asupra ei mai aumar, nădăjduind că vor găsi ei aci un lac cu «capă turbure, în care să pescuiească» voturile. Și, în dragostea lor nemărginită pentru «cultura» sătenilor, în dorința de a-l lumina (!!!) cât mai repede, n'au găsit alte subiecte de propagandă mai eloquente și mai convingătoare, decât să promită... scăderea lefurilor la învățători și lertarea ameziilor școlare. — (Cesace s'a realizat, denitfel).

Apoi dacă au putut fi și de aceștia, printre cei cari își aranjau menirea de tribuni ai poporului și mai apoi de mari conducători politici, — e ușor de văzut cari au fost vinovații în opera de terfelire a adevăratei și nobilei politici, pe care au prefăcut-o în acel detestabil, «politicianlam».

Aportul politicii în genere, la cultura poporului, a fost însă destul de vast. El a înscris pagini glorioase în acea operă de devastare a sufletelor țărănești. Și regret că acestea depășesc cadrul ardeolului de față spre a le putea arăta în toată cumplita lor înfățișare!

Și să revin la școală. Apărătorul ei nu poate fi decât acel ce o înțelege, acela care are adevărată răspundere și toată pregătirea sufletească spre a o face să-și împlinească menirea sa: învățătorul, condus — în cadrul — Asociației sale profesionale — de un Ministru al Educației Naționale, așa cum a fost marele Haret odinioară!

Acela ne terise cât se putea de mult, de a nu intra în tabăra politicii, căutând să ne mențină (prin diferite mijloace morale și materiale), pe planul activității culturale și economice, în satele noastre.

Avântul de după războiu, pentru construcții școlare și pentru stărpirea analfabetismului, condus de d. Dr. C. Angelescu, n'a putut să împiedice infiltrația virusului politic în rândurile noastre.

O altă siliță a d-lui N. Iorga de a restabili meritul și dreptatea în viața școlii noastre, a căzut sub greșeala înrăutățirii situației materiale a corpului didactic și a tratării lui «de sus», cum nu făcea Spiru Haret.

În această privință, D-I-D-tru Theodosiu spune: «Zadarnice au fost de-atunci încoace, din vremea lui Haret) și zadarnice vor fi și în viitor, orice reforme școlare, dacă mai întâi nu se redă învățătorimii, sufletul haretist de odinioară. Iar acest suflet nu se reface cu abuzuri, cu salarii fantomatice și mizerabile și mai ales cu politicianismul care face din Ministru o anexă a clubului.»

Iar mai departe: «Distinsele personalități, cari au ocupat scaunul ministerial din Str. Sf. Haret, n'au posedat secretul victoriei lui Haret: solidaritatea ministrului cu corpul didactic, identificarea intereselor a șefului cu modeștii săi colaboratori și — apărarea școlii împotriva insectei politice». —

Conducătorii țării noastre, trecacum printr'un

moment hotărâtor, trebuind să găsească cea mai potrivită orientare a vieții politice, — o formă nouă de adaptare a necesităților curente, în cadrul căreia națiunea să-și valorifice în plină măsură, drepturile cetățenești și forțele sale creatoare.

Neamul întreg, — pare că face un mare efort de înnoire, individual și de ansamblu, pentru ca destinele sale să fie cât mai fericit orientate! Și freacățul acesta de viață nouă, — unde ar putea să-și afle cel mai adânc și mai patriotic răsunet, decât în sufletul nostru, al învățătorilor?

În noi, cari suntem cei mai apropiați de inima poporului, — își găsește profunda la rezonanță, ideile mari — conducătoare și toate dorințele cari clocotesc în sufletul acestuia...

Orice s'ar putea crede și orice turburi fantezii, ar mai trece prin mințile unora dintre politicienii, cărora «le fuge pământul sub picioare», noi avem cuvântul nostru de spus și avem de împlinit o datorie. Acea de îndrumare cinstită și luminată a sătenilor, cari sunt în realitate, părinții și frații noștri.

Respingem cu indignare, epitetele ce ne-au dat dușmanii noștri (și cari sunt de fapt și ai poporului), de... «agenți electorali», «cameleonul politici», etc. Excepții (regretabile) din rândurile noastre, poate au fost; dar acestea nu pot constitui nici măcar obiectul unei observații generale, — cu atât mai puțin pentru o regulă. Înțelegem să ne facem datoria de «Luminători al Poporului», în toată accepțiunea cuvântului. Așa cum ne dictează conștiința profesională, cum ne îndeamnă sentimentul de ordine socială și cum ne poruncește instinctul de conservare națională!

Suntem idealisti... dar nu atât de exagerat încât «să umblăm cu capul prin nouri de abstracțiuni» și nici așa de pușia, cât să ne pierdem în rutină și să ne afundăm în preocupări exclusive de bună stare materială și de ambiții personale. — Atitudinea noastră în fața vieții, a fost întotdeauna și este și astăzi, — idealistă!

Acestea nu sunt... niște «vorbe frumoase», ce constatarea unor realități din trecut, precum și invitația pentru cei cari mai au vr'o îndoaie în această privință, de a observa și în prezent toate manifestațiunile culturale, patriotice și sociale, conduse de învățători.

Și atunci, desigur, în fața politicii de astăzi, ori de mâine, noi vom opune idealismul nostru sincer, activ și creator!

«Politica electorală», — oricât de civilizată s'ar practica de-acum înainte, — ne va preocupa din ce în ce mai puțin...

Noi credem că, din punctul de vedere politic, vom fi mult mai folositori poporului nostru, dacă vom munci în cadrul unei «politici culturale», așa cum ne a fost trasată (deocamdată, mai mult «teoretic»), de către Conducătorii «Educației Naționale». Iar rezultatele reale ale muncii noastre, e lesne de înțeles, că vor fi proporționale cu silința conducătorilor de a ne fi dat posibilitatea morală și materială, spre a lucra efectiv întru realizarea directivelor unei politici economice și sociale, ca pe vremea marelui Haret. Din luminile aprinse de sus, să luminăm poporul... Și, — prin munca noastră, condusă de către marii noștri cu înțelepciunii de părinte și cu înțelegere pentru interesele noastre profesionale, — să-i ajutăm cât vom

putea de mult, în opera sa de ridicarea la o stare mai bună și la nivelul de civilizație la care au ajuns marile Națiuni din Occident!

Strâns uniți în jurul Asociației noastre Generale, — astăzi aproape singura zeitate care ne protejează, (măine poate vom fi mai bine înțeleși și «Cei în drept» se vor apropia mai mult de noi), să mergem înaintea!

Să mergem cu pasul hotărât, căci idealul nostru este mai presus de orice, o forță spirituală, «este glasul lui Dumnezeu care ne cheamă»... Și imperativul categoric al vremii acestuia, în care Neamul nostru iubit, prin toate resursele sale morale și politice, trebuie să se afirme cu putere, în fața celorlalte popoare ale lumii.

GHEORGHE COȘBUC

— 20 de ani dela moartea lui —

de N. I. CIMPOEA Inv. Râul-Alb, D-vița

Gheorghe Coșbuc, cântărețul suferințelor și bucuriilor țărănești, s'a născut în satul „Hărdău” din jud. Bistrița-Năsăud, în ziua de 8 Sept. 1866 dintr'o familie de preoți. Asupra originii acestei familii sunt două versiuni: una care spune că se coboară din „Atanasie Casian” de care se pomenește pe la 1703 ca arhideacon și care a avut ca descendent 12 preoți în Hărdău. Pe timpul unuia din ei „Nolevaica” numele familiei se schimbă în Coșbuc după numele unui ofițer rus sau austriac care-i dă averea.

Altă versiune spune, că această familie este coborâtore din „Andrei Săcuet” care din cauză că ducea „cujbă” la stâni i s'a zis „cujbuc”, „Georgică a popii” a învățat carte la școala din „Salva” după slova veche, iar mai târziu cu dascălul „Tănăsucă”. Până la examenul de maturitate, mai învață și școala „Trivială din Telcui”. Ceiace este de remarcă încă din copilăria lui, este predilecția pe care o avea pentru folclorul românesc, predilecție datorită atât mediului sătesc, cât mai ales mamei sale care improviza adesea poezii populare. După ce trece examenul de maturitate se înscrie la liceul din Năsăud,

unde începe să-și desvolte talentul poetic, mai ales fiind protejat de profesorii săi, cari vedeau vocațiunea sa și cari-l scuteau de celelalte studii grele. A fost membru în societatea din acest liceu „Virtus Romana Rediviva” unde-și ceta poeziile sale pe cari le publică apoi în diferite reviste, în special la „Muza Someșană”. Ii plăcea mult să citească literatură, mai ales pe elascii români și strejini pe cari ii traduce în versuri. Tot din viața de elev are și două nuvele: „Miron și Sorina” și „Rodavică” precum și comedia „Barba lui Leib Mendelsohn”.

În ceiace privește poeziile, se remarcă printr'o prodigioasă și o varietate extraordinară, fiind influențat foarte mult de poezia populară. Terminând liceul se înscrie la facultatea de filozofie dela universitatea din Cluj, dar din cauza mediului înconjurător —unguresc— după un an și jumătate părăsește studiile și ia drumul pribegiei fugind în munții Rodnei. Când pleacă trimite ziarului „Tribuna” dela Sibiu o poezie iscălită „Boșcu”.

Slavici, directorul ziarului este încântat mult de această poezie, îl caută pe Coșbuc și-l aduce

redactor la această revistă, unde stă de la 1884 până la 1890. Epoca de la Tribuna este o epocă frumoasă în viața poetică a lui Coșbuc, în care timp el publică poezii și în alte reviste ca: „Amical Familiei”, „Familia”, „Cărțile sateanului român”. Din întâmplare Maiorescu citește în ziarul „Tribuna” balada „Nunta Zamfirei” care plăcându-i foarte mult, cere vocea lui Coșbuc printr-o scrisoare să o citească la „Junimea” și o publică în „Convorbiri Literare”. Tot prin acea scrisoare îl cheamă în vechiul regat.

Crescut și obișnuit cu mediul liniștit de la țară, venit în București, la început nu prea se putea împăca cu aglomerația orașului, pentru care motiv, adesea își lua calea pribegiei, colindând singur împrejurimile Bucureștiului. Acum în situația economică nouă și neconvenabilă, scrie el lui Caragiale la Berlin o scrisoare în care se plânge de toate nemulțumirile suferite. Pe lângă acestea toate, ostilitatea ce se abătuse asupra „Junimei” a făcut pe Coșbuc să regrete atmosfera în care domnea mai înainte. Pentru acest motiv „Convorbiri Literare” n'a putut să atragă pe Coșbuc, iar dacă l-a atras după câte s'au văzut, colaborarea lui n'a fost decât de etichetă, pentru că atât societatea cât și revista își pierduse parfumul romantic atât de mult pătrunzător la început. Totuși poezia noastră publică are unele din producțiile sale ca poema idilică „Sacotala” tradusă după Calidasa și bucăți din „Ramayana” și „Mahabarata”. În acest timp editorul C. Sfetea a întreprins o revistă pentru familie pe care Slavici, Coșbuc și Caragiale au numit-o „Vatra” obligându-se să o redacteze împreună. Primul număr al acestei reviste a apărut în 1894. Ea apărea de două ori pe lună. În coloanele acestei reviste au fost publicate cele mai frumoase poezii ale lui Coșbuc. Este singura revistă pe care a iubit-o mai mult Coșbuc, pentru care motiv a căutat să fie model la muncă și îndemn pentru ceilalți. În primul număr al revistei „Vatra” ne face cunoscut următoarele poezii ale lui Coșbuc: „Ziua învierii”; „Noi vrem pământ”; „Ștefăniță Vodă”; „Vochița lui Ștefan”; „Lupta vieții”; „Paștele”; „Proverbe medice”; „Hasan Pașa” iar ca proză „Popa Cejoc”. În 1895 sub rubrica „Vorba ăluia” apar unele studii folkloristice ca: „Nici în clin, nici în mănăstire”; „Cu cățel, cu purcel” și „Bartă de papă”.

În anul 1901 la 2 Decembrie, apare revista

„Semănătorul” care are ca director pe A. Vlahuță și Gh. Coșbuc. În redacția acestei reviste domnea o armonie și o înfrățire deplină printre colaboratorii ei printre cari putem cita pe: St. O. Iosif, Sextil Pușcariu, Delavrancea, Basarabescu, I. Gorun, Alex. Davilla, ș. a. Revista avea o pagină rezervată pentru „Răspunsuri”. Ca mărime producțiilor de publicitate era riguros făcută în special de Coșbuc care avea în misiune principală aceasta. Faptul acesta face ca revista să rămână model din toate punctele de vedere.

Un rol însemnat în viața românească, după cum spune Coșbuc, a jucat și revista „Poșta redacției” în ale cărei pagini el a lăsat o remarcabilă producție poetică, totodată contribuind cu sfatul său lămuritor la conducerea ei. Activitatea literară a lui Coșbuc de la revista „Vatra” și „Semănătorul” se continuă la revista „Viața literară” care apare sub direcția lui I. Gorun. A avut colaboratori mai însemnați pe: N. Gane, G. Ranetti, R. Rosetti, Cincinat Pavelescu, G. Tutoveanu ș. a. Pe lângă alte poezii principale „Cântecul Primăverii” ș. a. Coșbuc publică aici și traduceri din Homer, Dante și Carmen Sylva. În coloanele ei, ne apare ca un mare iubitor al producțiilor populare și cu un mare îndemn pentru scriitorii vremii, pentru a se inspira din această literatură. În 1894 apare la București „Foaie interesantă” revistă care se bucură de colaborarea lui Caragiale, Pavelescu, Cerna, S. Teleor, I. Adam ș. a., la care Coșbuc ajunge pe lângă colaborator și director. Revista aceasta a putut întreține mult timp interesul publicului cititor prin programul său bine întocmit și prin colaboratorii săi cu renume în literatura noastră. Ulterior însă din cauza neglijenței tinerilor redactori cari desgustă pe Coșbuc de a mai scrie, pentru care motiv revista decade, pentru că mai pe urmă să dispară ca multe publicații efemere ale acestui timp.

Pe lângă activitatea literară desfășurată la diferitele reviste arătate mai sus, Coșbuc a mai ocupat și funcția de ajutor de inginer la lucrările publice, fiind numit de T. Maiorescu. Nu stă mult în acest post, căci Spiru Haret îl numește referendar la „Casa școlilor”. În funcția acestui post el vizită cercurile culturale unde ținea conferințe model. Marele său renume literar i-a venit odată cu apariția primului volum de poezii „Balada și idile” scris în 1893. Apariția acestor poezii a

stăruit un mare entuziasm în publicul cetitor, pentru care noui poet a fost o adevărată revelație. Cu toată indiferența cu care a fost tratat volumul la început, astăzi se bucură de o mare trecere pe piața literară și nimeni nu mai contestă marele talent și marea valoare de adevărat poet al țărânimii, dupe cum spune d. l. Brăileanu: „El ne poartă cu poeziile lui prin cele mai frumoase și fermecătoare colțuri ale țării noastre, făcând să tresalte în opera sa toate gândurile, sentimentele și pasiunile cu totul streine orașenilor”.

Cu toate că se prezintă, de multe ori, ca prelucrări după opere streine cum e cazul „El Zorab” și „Trei doamne și toți trei” el dă pe față un mare talent în descrierea sa vie și plastică a faptelor, în descrierea sentimentelor prin imagini materiale și originalitatea versului, stilului și limbii.

În idilele sale, el simte mai concret, viața poporului decât Alexandri și Eminescu, poetizând scene din viața lui primitivă pe cari le redă în fața unei sentimentalități fragede și naive și cu un accent viguros el intrupează optimismul care este la temelie oricărei vieți simple pe care amărăciunea nerealizării unor scopuri prea înalte n'a înțeles-o. Bazati pe aceste constatări putem afirma cu tărie că el, Coșbuc, este adevăratul interpret al marelui curent, de apropiere de sufletul poporului, ce caracterizează epoca literară de acum. Spre a dovedi și mai bine cele spuse până acum, nu avem decât să ne aruncăm privirea asupra câtorva idile cari sunt perle adevărate ale poeziei sale. În ele nu sunt doară restrânte sentimente convenționale, ci adevăratele sentimente omenești în cari ne sunt zugrăvite umorurile naive, perturbate și fericite.

Aci putem vedea adevărata gamă a iubirii care începe prin „presimțire” în „La oglindă”,

„Uite ce bujor de fată
Stai să te sărut odată

pentruca așteptând sosirea dragostei, când întreg sufletul începe să fie cuprins de același simțământ puternic și victorios care se „afirmă” în „Pe lângă boi”, unde ea sare ca mușcată de șarpe

„Și-atâta tort mi-am încălțit
Și'n graba mare am spart un geam
Stiu eu ce mi-a venit

Am cap dar par'că nu-l mai am
Ce-aveam de spus nimic n'aveam

Dar era 'n zori și eu voiam

Să 'ntreb cum a dormit.

pentruca să se lovească de realitatea crudă, plângând înaintea naivității și nepziceperii iubitei sale în „Nu te-ai priceput” unde ea i-arată toată dragostea de care este cuprinsă și pe care el n'o vede:

Nu te-ai priceput
Zici că's mândră și n'am vrut
Ca s'ascult vorbele tale?
Dar de unde ști? În cale
Ți-am umblat și'n deal și'n vale
Ori și unde te-am știut

ca să ajungă la durerea cumplită din cauza dragostei moarte, dragostei stinse din „Cântecul fusului”:

Eu mi-am făcut un cântec
Stând singură 'n iatac
Eu mi-am făcut un cântec
Și n'aș fi vrut să-l fac
Îl cânt torcând pe vatră
Și-l cânt mergând pe drum
Și nu pricep ce-i asta
Și nu știu biats. Cum?

pentru a merge mai departe cu dragostea „Fate morarului” acolo unde nu permite morala omenească, unde remușcarea ei este mult accentuată, unde simțământul vinei îi sfâșie sufletul, unde și natura este contra ei și o invinuește,

Sub plopii rari apele sună
Și plopii rari vâjăie'n vânt
Ei par'că dau hohot să spună
În râs, ce nemernică sunt
Și apele-mi strigă! „nebună”.

iar în fața ochilor săi se desvăluie întreaga privilegiu de imagini monstruoase pe cari le va suferi atunci când rușinea i se va vădi,:

O stinge-te lampă, te stinge!
Că brăul de 'ncins mi-a fost lung
Dar brăul meu astăzi mă strânge
La copcii cu greu îl ajung.

Acasă bună primăria a avut-o volumul „Firo de tort” apărut la 1890 în care se oglădesc foarte bine frăgezimea și simțul intim al vieții cămpenești cu întreaga atmosferă a frumuseții naturii arătată în pastelurile sale „O noapte de vară”, „Miezul popșii” ș. a.

Îl vedem alături de țărâni frați de suferință, sclavi pe moșia boerilor cari le-au luat pământul,

libertatea și dreptul la viață bună, revoltat, cerându-le și amenințându-i:

Să nu dea Dumnezeu cel sfânt
Să vrem noi sânge, nu pământ!
Când nu vom mai putea răbda
Când foamea ne va răscula
Hristos să fiți, nu veți scăpa
Nici în mormânt.

Și astăzi par'că auzim depe buzele țăranilor noștrii suferinzi, nu mai puțin ca atunci, strigătul de descătușare, de revoltă, de amenințare, moștenit dela moșii lor înaintași, rămas prin și 'n poezia lui Coșbuc „Noi vrem pământ, libertate, pace”. Pe lângă acestea ne mai dă „Ziarul lui Pierde vară” în 1902, iar în 1904 „Cântec de vitejie”. În proză, Coșbuc, ne-a lăsat „Povestea unei coroane de oțel” la 1899; „Războiul nostru pentru neatarnare” scris la 1900; „Din Țara Basarabiei” la 1901 și „Superstițiile păgubitoare ale poporului nostru” la 1909.

Împreună cu G. Murnu (trad. Iliadei) și cu loșif sunt cei mai buni traducători în versuri ai noștrii. Pe lângă „Georgicele” 1906 și „Aeneida” nu destul de reușită din cauza metrului exa-metric, nenatural în limba românească, el a mai tradus în versuri multe bucăți din literatura antică, medievală (Divina comedie a lui Dante) și modernă, precum și „Don Carlos” a lui Schiller 1910. Cele mai isbutite traduceri ale sale sunt cele din literatura sanscrită, făcute în metrul de

19 silabe firesc limbii române, având ca ex.: „Secontala” în 1907 după „Calidasa”.

În general, opera lui Coșbuc căruia i s'a zis pe drept cuvânt poetul țăranimii, este o mare valoare în literatura noastră, păstrându-și locul între operele marilor scriitori prin forma spumoasă, prin stilul ușor și plastic și mai ales prin fondul său care este inspirat de motive pur naționale, pitorești, țăărănești.

Iubirea arătată în idilele sale, cari au marea valoare, spre deosebire de alte opere de acest gen — de a ne arăta sentimentul fetelor nu al băeților — este iubirea simplă, întâlnită și văzută la tot pasul în viața dela țară.

Optimismul evidențiat, în general, în opera sa face trecerea dela pesimismul lui Eminescu la optimismul nostru, el rămânând pesimist numai în cugetare. Timid și izolat până la moarte, opera sa a ridicat capul mareț în toată lumea românească, purtându-i cu mândrie numele poetului țăran care după reintoarcerea în Ardeal, la 1918, pleacă pentru ultima dată pribegind prin satele Transilvaniei, satele de altă dată, aducându-și aminte de vremurile dinainte și revăzând motivele inspirației sale, ca după șase luni dela revenire să moară pe pământul țării întregite atât de mult iubit de el.

DIN MONOGRAFIA COMUNEI ȚAȚA

de IONEL COMȘOIU

Cercetând cu deamănuntul multe acte ce mi-au căzut în mână dela moșnenii Țațeni din comuna Țața, a căror mândră obârșie am cules-o în timp cu pioasă amintire, tocmai depe vremea cruntului Alexandru cel Rău 1577, am căutat să prind înțelesul unei forme de viață, apusă de mult, dar atât de bogată în rezultate în cât sacral ei depozit formează mândria și gloria moșnenilor care o transmite ca pe o relicvă din generație în generație,

în cultul căreia se nasc, trăiesc și mor.

Sunt moșneni care au frământat în lumea lor, un crâmpei din sufletul, din istoria și devenirea poporului nostru, fie atunci când urcau lungile pripoare doinind din caval cântecul lor drag, sau înflorând văile cu buciumul, al cărui ecou venea de departe, din margini de plaiuri; fie, când înfipti în coamele plugului, mănau domol boulenii, răsturnând brazde unede care rodeau belugul chiar aici pe

coaste de munte, unde cultivau cu atâta dragoste pruni, meri, peri și nuci dela care culturi au rămas atâtea locuri cu pitoreasca denumire de „Siliște”.

Sunt scumpe numele lor care astăzi se culeg din acte și pomelnice și sună atât de românește : Vasile, Ion, Grigore, Cârstea, Tudor, Oprea, Nan, Soare, Dinu, Gheorghe, Coman, Badea, Niță, Tudosie, Stolca, Stanciu, Stan, David, Dragomir, Neagoe, Radu, Bucur, Florea, Tânase, Kirlac, Vlad, Ștefan, Petre, Constantin, Șerb, Ana, Maria, Ioana, Floarea, Stana, Casandra, Voica, Zinca, Dobra, Nedelea etc.

Multe numiri ale acestor bătrâni petrecuți ne arată frumoase și înfloritoare meserii, cu care sufletul lor desțeleneau mintea și inteligența noastră, ținând în de aproape pasul cu mersul vremii. Astfel avem : Moraru, Croitoru, Cismaru, Cojocaru, Bârbieru, Dârstaru etc. Erau cum vedem meserii cu faimă peste multe sate de vreme ce le găsim înfloritoare și numeroase fapt care le-au substituit numelui de familie. Nu mai puțin aceste denumiri ne pun pe urma unui început rudimentar de industrie a morăritului și a dârstei de care ne vorbesc mai multe documente din secolul al XVII-lea și XVIII. Astfel în Iulie 1775 „Soare i Ion, i Dinu sin Opri popi lui Vlad”, dau zapis popii Tudosie pentru „un vad de moară și siliștea cea bătrână”. În 1789.. „orecum să se știe că i-am vândut partea mea de vad de dârste”. Alt act... „precum să se știe că i-am vândut și partea mea de dârste a treia, statornică...”

„Precum să se știe că i-am vândut partea mea din siliște din sat cu grădina de pomi...”

...„precum să se știe că mi-a dat taleri 2 pe partea mea de moară...”

Am putea cita numeroase zapise de genul acestora, pentru a ne face idee precisă de frumoasa înflorire a industriei morăritului și a dârstei, cum și o icoană clară de valoarea siliștelor de ponii rodiatori, despre a căror existență fiecare act este grăitor.

Alte ori numele moșnenilor ne amintesc ca un ecou venit de departe, locul de origină al moșnenilor, vorbindu-ne răsplat dar potolit prin pitorescul plin de farmec al de umirilor Gâlmeanu, dela Gâlmă loc în formă de mamelon care se întâlnește foarte des pe coastele comunei, cu pronunțată formă a obiectului la care se referă, Homeghin dela Homa comună în Ardeal de unde familia a emigrat în jumătatea a doua a secolului XVI-lea. Cârpenișeanu dela Cârpe: iș, loc acoperit cu carpeni unde membrii familiei își aveau așezările, Mălău dela Mălăești o regiune în nu știu care județ, dar a cărei tradiție este atât de cunoscută că nu poate suferi nici o desmințire, Brașovi, coloniști veniți din scheiul Brașovului, Grecii veniți nu se știe de unde, dar păstrându-și multe origini naționale.

Numele altora ne amintesc atât de pitoresc numele unei femei din care se trag și pe care o moștenesc prin ereditate de pământ atât de caracteristică în comună. Casandroiu dela Casandra femeie cu adânc răsunset istoric în comuna noastră, Frunzoiu, Andreoiu, etc. a căror caracteristică isbitoare este „oiu” cu care se termină.

De multe ori denumirile de familie corespund atât de frumos unor pronume care formează denumirea foarte multor familii, arătându-ne un caracteristic proces morfologic ca : al Ștanii, al Ioani, al Andreni, al Fichi, al Floarei etc.

Locuitorii acestei comuni pe care în

scart l-am cunoscut cu atâtea felurite
măneri și la mică măsură încercând poate
să fără succes și rosturile unei industrii:
a morăritului și dârstaoritului, îi găsim
documental începând din secolul al XVII-
lea, amestecați sau încurcați în foarte multe
afaceri bănești, în care primul rol îl joacă

vânzarea sau cumpărarea de moșii „cu
bani gata”, atâtea taleri, moneda de schimb
în circulați a vremurilor, sau împrumuturi
pentru care se zălogea tot pământul sin-
gurul bun care era cotate atunci ca și
astăzi.

(va urma)

CATEVA RANDURI DESPRE UN COLEG

de I. NIȚESCU—BOLOVANI

Am aflat cu adâncă părere de rău și
după mal bine de un an, despre moartea
unuia dintre colegii noștri, de fel din co-
muna Dragodana, cătunul Străoești din
dia acest județ, Stoica M. Vasile.

S'a stins în floarea vârstei, numai de
25 ani, departe de satul său natal, depar-
te de colegi, departe de prieteni, departe
de toți acei, ce-i puteau aduce un pic de
ușurare trupească ori sufletească.

Mama sa — o femeie bătrână cu frun-
tea încrețită de negazuri — pe care am
văzut-o rareori venind pela „băiat” în
timpul celor 6 ani de școală, se prăpădi
imediat ce feciorul său termină învățătura
școlii normale din Târgoviște; iar fratele
său — mai mare decât el — singurul neam
și singurul sprijin ce-l mai rămăsese pe
lume, se prăpădi și el nu mult după aceea.

Nu ne-am mai scris și nici nu l-am
mai văzut dela 29 Iunie 1930 — data
serbării de fine de an și de absolvire a
școlii normale — dar îmi închipui că cele
două dureri consecutive și atât de ustu-
rătoare l-au consumat, l-au slăbit și i-au
incetănit pașii, trăgându-l către mormânt.

Era o fire foarte delicată; nu făcea
nimănu rău, nu supăra pe nimeni, era
totdeauna cât se poate de disciplinat,
ordonat și măsurat în atitudinea sa și
era foarte pătruns dacă i-se făcea vreo
observație.

A rămas aceeași fire domoală dela in-

trarea în școală și până la absolvirea ei
și cred că tot așa a rămas până în ulti-
mul moment al vieții. Cine era mai or-
donat decât Stoica M. Vasile?

Cine venea înaintea tuturor, căci nu
întârzia nici un ceas după vacanțe ori în-
voiri? Cine-și făcea întotdeauna conștiin-
cios temele? Cine avea întotdeauna ținu-
ta îngrijită la inspecții? Tot Stoica M.
Vasile.

Dar de ce-l răpi moartea tocmai când
avea să aducă numai folos neamului, când
era gata, instruit și pregătit de tras braz-
dă rodnică în ogorul școlii?

De ce nu i-a îngăduit să moară mai
târziu, în județul său, în satul său, la
casa părintească, părăsita fără voia lor și
de mamă și de fratele său, ci la doborât
așa de repede și așa de departe? Cui o
fi spus el ultimele dorințe și cine l-oi
ascultat și i-o fi mai alinat din surerinte?

Se va fi găsit oare cineva să-l înso-
țească până la locașul de veci? Câți din
foștii săi colegi de clasă, de școală ori
de apostolat i-or fi înflorit mormântul său
dela Geoagiu, din ținutul Hunedoarei,
unde zac rămășițele lui pământești?

Dar soarta aceasta nu este numai a
colegului dela Străoești; câți ca el nu se
vor fi sfârșind departe și neștiuți de cei
ce i-au cunoscut și i-au iubit, fără a le
spune măcar, să le fie țărâna ușoară!

INVAȚĂTORUL DE AZI TREBUE SĂ FIE ARTIST

DE O. M. ȘCARLAT

MOTTO: «De cine a făcut Dumnezeu învățător,
l-au urit zeii».

După unii, dar mai ales după aceia care nu-și dau seama tocmai bine de rostul educației în general și de al educatorului în special, cred că opera educației este un lucru ușor și a fi educator nu-l tocmai greu.

După mine însă a fi educator și în special un educator conștient de menirea sa, care caută ca activitatea lui didactică să nu fie limitată numai între cei patru pereți ai școlii, ci și în afară de școală, atât cantitativ cât și calitativ, așa cum cerea marele pedagog național Spiru Haret, odinioară, nu-l tocmai ușor; opera educației e foarte grea și a fi educator în adevăratul înțeles al cuvântului nu-i lucru tocmai așa de ușor.

Educatorul român de astăzi și în special educatorul învățător despre care vorbesc, trebuie să fie un enciclopedit: filosoful satului și știitorul a toate, pentru a putea răspunde la toate cerințele timpului în care trăim. Pentru aceasta se înțelege că orice bun educator trebuie să-și formeze o cultură vastă și în special una filosofică, pe care caută să ne-o dea d-nul prof. univ. G. G. Antonescu, în așa zisă „Școală Normală Superioară”, pentru care a stăruit și stăruie să se înființeze, alături de „secția pedagogică”.

Până atunci, față de nevoile statului, suntem datori să ne pregătim fie prin frecvența cursurilor de specializare ale învățătorilor, fie prin citirea a cât mai multor cărți folositoare, dar singura armă învingătoare va rămâne tot cea din urmă, adică, să citim cât mai mult, cât mai cu folos și dacă se poate să și rezumăm câte o carte mai interesantă.

Să citim atât de mult și cu folos, încât să simțim nevoia să cerem așa cum a cerut

filosoful-poet Goethe: „Lumină, cât mai multă lumină!”.

Trebue să simțim necesitatea de a cere cât mai multă lumină și chiar să satisfacem această necesitate prin mijloacele arătate mai sus, pentruca fiind mai luminați să putem transmite cu ușurință această lumină și celorlalți muritori ai neamului care au nevoie de ea.

Și această lumină, sub înțeles de cultură, se resimte din ce în ce mai mult, cu cât poporul nostru înaintează mai mult pe scara civilizației; și tocmai de aceea am spus: **Invățătorul de azi trebuie să fie artist.**

Trebue să fie artist, fiindcă mai ales dela războiu încoace, ca o consecință a sa, s'au născut o mulțime de probleme însemnate, cum ar fi: votul obștesc, improprietățile țărănilor (legea agrară), întregirea neamului, etc., și toate trebuiesc rezolvate cu ajutorul culturii.

Mai ales dacă ne gândim, că același exponenți, adică noi educatorii și în special partea bărbătească, care pregătim sufletele în timp de pace pentru consolidarea și înflorirea țării, alături de ceilalți luptători pe ogorul școlii, — în timp de primejdie sau războiu, — le conducem la biruință, luptând cot la cot cu ele, așa cum au luptat înaintașii noștri care ne-au lăsat o „*România mare a tuturor românilor*”, cu care se mândresc unii politicieni, făcând excepție însă majoritatea bunilor români, care le sunt recunoscători, atât lor cât și celorlanți patrioți care sau jertfit prin munca și suferința lor pentru acest ideal sfânt, visat de veacuri și realizat deabia în zilele noastre; avem totă dreptatea, noi educatorii, că cerem: „Cât mai multă cultură!”.

Cât privește despre detractorii școlii și ai învățătorimii românești, care, prin critica lor nejustificată și nebazată pe nici un fel de criteriu, făcând mai mult rău școlii, învățătorului și țării noastre, prin Intronarea acelei atări defavorabile progresului în învățământ — a șcepticismului — în sufletele tinerilor vlăstare învățătorești mai ales, bine ar fi ca acești nechemăți care ne defăimează, fie pe calea scrisului, fie pe cale verbală, să cunoască unele lacune sociale care stânjenesc mersul progresiv al activității învățătorului, și, față de aceste lacune și de activitatea multiplă pe care o desfășoară învățătorul român acum c'an totdeauna, să aibă 'n minte și în inimă, vorbele lui Luther reformatorul: „învățătorul instruit și devotat nu poate fi lăudat îndeajuns, iar truda lui nu poate fi plătită nici cu aur“...

Față de aceste defălmări, ca un fel de

răsbunare, noi trebuie să muncim din zi până 'n noaptea, dându-ne ce avem mai scump pentru educarea tineretului și înălțarea țării, Intocmai ca pelicanul care nemaî având ce să dea de mâncare la puișorii săi, s'a sfârtecat pe sine și le-a dat inima sa.

Trebuie să dăm ce avem mai scump pentru ridicarea copilului și neamului, fiindcă după spusa lui Vlahuță: „li trebuie neamul acestuia o generație, o generație de eroi, care să muncească până la nebunie“.

Și după cum lui Kant, două lucruri îi erau mai dragi și îi plăcea să le admire: Cerul instelat și legea morală, tot așa și orice educator, pentru consolare, două lucruri trebuie să le aibe în minte și să le iubească ca pe ochii din cap: educația tineretului și fericirea patrii.

Numai așa va fi bun educator.

ROMANIA

MINISTERUL JUSTIȚIEI
Direcțiunea Judiciară

Publicațiune

D-l Constantin C. Baltă, născut la 14 Mai 1907 în comuna Brădiceni județul Gorj domiciliat în comuna Răcari jude-

țul Dâmbovița a făcut cerere acestui Minister de a fi autorizat să schimbe pe baza art. 10 alin. numele său patronimic de Baltă în acela de Iancovescu, spre a se numi Constantin Iancovescu.

Ministerul publică aceasta, conform art. 11, spre știința acelor care ar voi să facă opozițiune în termenul și condițiunile prevăzute de alin. II al zisului articol și de art. 3 din legea asupra numelui din 8 Aprilie 1936.

TIPOGRAFIA „DÂMBOVÎȚA”

FONDATA ÎN ANUL 1898

SE EXECUTA: CĂRȚI DE
VIZITE, CĂRȚI DE ADRESE
OU NOTA, BORISORI ȘI
PLIURI OU FIRMA, NOTE
DE OOMENZI, ORICE FEL
DE ETICHETE, LISTE DE
BUOATE, REGISTRE, CIR-
CULARI FACTURI, MEMO-
RANDE, PROOURI, CHI-
TANȚIERE, STATE, CI-

TĂȚII, CONTRAOTE, TRA-
TE, BORDEROURI, AVIZE,
REOLAME ÎN DIFERITE
CULORI, BROȘURI, TEZE,
ANUNCIURI, PLAOCARDE
BILETE DE NUNȚĂ ȘI LO-
GODNĂ, DEVIZE, CECURI,
BILETE DE TEATRU, JUR-
NALE, REVISTE, LEGĂTO-
RIE DE CĂRȚI, ETC. ETC

TÂRGOVIȘTE

STRADA REGELE CAROL II Nr. 70

Domnului

Învățător

Comuna

Județul Dâmbovița